Meditaties

IRS

www.irs.nu

Onderweg naar Hervormingsdag

deel de rijkdom van het Evangelie

Stichting In de Rechte Straat

Laan van Westenenk 12, 7336 AZ Apeldoorn

T 055 303 00 90 E info@irs.nu W www.irs.nu

www.hervormingsdag.nl | www.kenniscentrumirs.nl | www.irstoerusting.nl
IBAN NL57 RABO 0387 0057 49

Inhoudsopgave

Voorwoord 4
Het gebed houdt de wereld in stand 5
De ware schat der Kerk 7
Waarvoor wij Hem later dankbaar zullen zijn 9
Wat aan anderen goed doet 11
Hoe de leugen groeit 12
Meer informatie 13

Voorwoord

Aan de lezer,

Hervormingsdag is voor mij een bijzondere dag in het kerkelijke jaar. Het is een moment waarop met name gereformeerde christenen, uit welk kerkverband ook, gezamenlijk Gods wonderlijke handelen in de kerkgeschiedenis herdenken.

Op een Hervormingsavond mag ik ervaren dat kerkmuren wegvallen en Christus in het middelpunt komt te staan. Zo wordt op 31 oktober de oude belijdenis “Ik geloof de ene, katholieke kerk” zichtbaar. Zo vinden wij onze eenheid in Christus, over kerkelijke grenzen heen.

In de afgelopen jaren heb ik mij, samen met het bestuur van Stichting IRS, mogen inzetten om dit katholieke gedachtegoed opnieuw onder de aandacht te brengen. Wij staan in een rijke traditie van de Reformatie, die ons terugbrengt naar de kern van het Evangelie: Gods genade in Jezus Christus voor arme zondaren.

Deze kleine meditatiebundel wil een uitnodiging zijn om terug te keren naar de bronnen van de kerk der eeuwen. De overdenkingen zijn gebaseerd op uitspraken van kerkhervormer Maarten Luther. Onze wens is dat deze bundel zal helpen het geloof in Christus te verdiepen en zo onze onderlinge verbondenheid in verscheidenheid te versterken. Dat alles tot eer van Hem van Wie wij belijden dat Hij het Hoofd van de katholieke Kerk is.

Hans van Hoof

Directeur Stichting IRS

Het gebed houdt de wereld in stand

“Het gebed houdt de wereld in stand; zonder het gebed zou het er heel anders uit zien op aarde.”

Maarten Luther, *Tafelgesprekken*.[1]

Het is een stevige uitspraak van Luther, en op het eerste gezicht misschien wat overdreven. Houdt óns bidden de wereld werkelijk staande? Toch wijst Luther hiermee niet naar de kracht van de mens die bidt, maar naar de kracht van God Die het gebed hoort.

Luther plaatst het gebed te midden van Gods regering over de wereld: God bestuurt hemel en aarde niet los van de gebeden van Zijn kinderen, maar juist ook dóór die gebeden heen. Het gebed is een instrument wat God gebruikt.

Dat is een diepe gedachte die past bij wat de Schrift ons leert over Gods voorzienigheid. De Heere regeert soeverein, en tegelijk wil Hij door de gebeden van Zijn kinderen Zijn weldaden aan ons schenken.[2] Zo lezen we van Elia, “een mens van gelijke bewegingen als wij,”[3] die bad en het regende niet. Elia bad opnieuw, en de hemel gaf regen. Zo handelt God op het gebed van Zijn volk.

Wat deze uitspraak van Luther ons leert is de ernst van het onderhouden van het gebed. Maar hij wijst ons ook op de ernst van het nalaten ervan. Juist daarom heb ik mij een vorm van getijdengebed eigen gemaakt, zoals die in kloostergemeenschappen werd beoefend: enkele vaste momenten op de dag om stil te worden voor God, Zijn Woord te overdenken en Hem in gebed te zoeken.

Waar het gebed verstomt, in het gezin of in de gemeente, daar mist de bidder iets wezenlijks. Dat niet alleen, ook de wereld wordt iets onthouden! Daarom is het niet verwonderlijk dat Paulus oproept om te bidden “voor alle mensen, voor koningen en allen die in hoogheid zijn, opdat wij een gerust en stil leven leiden mogen”.[4] Het welzijn van de samenleving hangt dus nauw samen met het gebed.

---

[1] Voor de *Tafelgesprekken* van Luther is gebruik gemaakt van de vertaling die te vinden is op www.maartenluther-nl.com.
[2] Zie ook de Heidelbergse Catechismus, zondag 46.
[3] Jakobus 5:17.
[4] 1 Timotheüs 2:1,2.

Laat deze wetenschap ons dan aansporen tot gebed. Laten wij niet moedeloos worden over wat er gaande is in de wereld, maar juist daarom te meer de knieën buigen. Want “het gebed des rechtvaardigen vermag veel”.[5] Dat is niet vanwege onze kracht, maar omdat de Heere Zelf het gebed van Zijn volk wil gebruiken.

Om Jezus’ wil.

[5] Jakobus 5:16b.

De ware schat der Kerk

"De ware schat der Kerk echter is het heilig Evangelie van de heerlijkheid en de genade van God."

Maarten Luther, stelling 62.[6]

Deze woorden staan niet op zichzelf. Luther schreef ze in 1517, dwars tegen een kerk in die de aflaat aanprees. Wie geld gaf, kreeg vergeving aangeboden, niet alleen voor zichzelf, maar zelfs voor overleden dierbaren in het vagevuur. De "schat der Kerk" was in de praktijk verworden tot koopwaar, iets wat met geld te verkrijgen was.

Luther verzette zich tegen de aflaat. In de 95 stellingen schrijft hij dat de eigenlijke schat van de Kerk niet iets is wat verdiend of gekocht kan worden. Het is het dierbare Evangelie, de blijde boodschap van Gods genade. Het is waarlijk vrije genade.

Dat is het hart van ons gereformeerde belijden. De rijkdom van de kerk ligt niet in gebouwen, tradities, aanzien of menselijke inspanning, maar in de heerlijke verkondiging van het Evangelie dat God in Christus zondaren om niet aanneemt tot Zijn kinderen.

Paulus noemt zichzelf "een schuldenaar" van dat Evangelie en schrijft: "want ik schaam mij des Evangelies van Christus niet; want het is een kracht Gods tot zaligheid een iegelijk die gelooft".[7] Datzelfde Evangelie noemt hij elders de "onnaspeurlijke rijkdom van Christus".[8] Deze rijkdom wordt niet minder, hoeveel er ook van wordt uitgedeeld. En dat in tegenstelling tot elke aardse schat die in waarde afneemt.

Deze belijdenis van Luther herinnert ons eraan waar de christelijke kerk haar identiteit aan moet ontlenen. Niet aan wat wij kunnen laten zien, onze goede werken, onze cijfers, ons aanzien, maar aan de Evangelieboodschap die ons is toevertrouwd. Deze waarheid heeft ook mij, die in een rooms-katholieke familie ben opgegroeid, bevrijd van de nadruk die ik op goede werken was gaan leggen in plaats van het verlossende werk van de Heere Jezus.

Wat in mijn eigen leven bevrijdend bleek, geldt nog meer voor de kerk als geheel. Waar het Evangelie verbleekt, wordt de kerk arm, ook al

[6] Uit de beroemde 95 stellingen van Luther. Voor een Nederlandse vertaling zie www.maartenluther-nl.com.
[7] Romeinen 1:16.
[8] Efeze 3:8.

lijkt zij uiterlijk te bloeien. Maar waar zij helder klinkt, daar is de kerk rijk, ook al is zij klein en veracht in de ogen van de wereld.

Laat dan onder ons het Evangelie van Gods heerlijkheid en genade, geopenbaard in Jezus Christus, centraal staan. Dat is de enige, ware schat die blijft, wanneer al het andere vergaat.

Waarvoor wij Hem later dankbaar zullen zijn

“God verhoort ons gebed op een wijze, waarvoor wij Hem in een volgend leven dankbaar zullen zijn.”

Maarten Luther, *Tafelgesprekken*.

Wie bidt, wil vaak graag zien wat er met zijn gebed gebeurt. We vragen, en wij verwachten een antwoord. Het liefst zo snel mogelijk, en op de manier die wij voor ogen hebben.

Luther plaatst hier een kanttekening bij die ontnuchterend en troostvol is: Gods verhoring is niet altijd herkenbaar als verhoring, althans, niet in dit leven. Soms zal het pas in de eeuwigheid blijken hoe God ons gebed werkelijk heeft beantwoord. Dan zullen wij Hem er juist dankbaar voor zijn, óók voor dat wat ons in dit leven teleurstelde.

Dat is een les die de Heilige Schrift ons op vele plaatsen voorhoudt. Denk aan Paulus, die driemaal bad of de doorn in zijn vlees van hem weg mocht gaan. Als antwoord kreeg hij: “Mijn genade is u genoeg; want Mijn kracht wordt in zwakheid volbracht”.[9] In zijn zwakheid openbaarde zich Gods kracht.

Zo ook bij David. Hij bad voor het leven van zijn kind. Zijn gebed werd niet verhoord zoals hij vroeg. Toch bleef hij vertrouwen: “ik zal wel tot hem gaan”.[10] Gods wegen zijn hoger dan onze wegen. Zijn gedachten zijn hoger dan de onze. Dat geldt ook voor Zijn manier van het verhoren van het gebed alsook voor Zijn wijze van leiden.

Wat ons troost geeft is dat het niet gaat om de vraag óf God verhoort, maar om hóe Hij verhoort.

Niets van een oprecht gebed gaat bij Hem verloren. Ook al zien wij vandaag de vrucht er niet van, of lijkt het antwoord anders dan wij hoopten. Eens zal het van “aangezicht tot aangezicht”[11] zijn. Dan zullen wij zien wat wij nu slechts ten dele kennen. Elk gebed en elke traan zijn door de Vader is opgetekend en op Zijn tijd en wijze beantwoord.

Dat mag ons vandaag bemoedigen. Juist wanneer onze gebeden onbeantwoord lijken: God is geen God Die vergeet. Hij verhoort naar

[9] 2 Korinthe 12:9.
[10] 2 Samuël 12:23.
[11] 1 Korinthiërs 13:12.

Zijn wijsheid. Wat wij nu nog niet zien, zullen wij straks wél zien, en Hem daarvoor eeuwig dankbaar zijn.

Wat aan anderen goed doet

“Een goed werk is dat, wat aan anderen goed doet.”

Maarten Luther, *Tafelgesprekken.*

Een goed werk is iets wat de mens zelf voor God doet, zo was het heersende idee in de tijd van Maarten Luther. Door vasten, boetedoeningen, pelgrimstochten, en bedevaarten dacht men een bijdrage te leveren aan het eigen zielenheil.

Ik herinner mij dat ik als toekomstig priesterstudent op Palmzondag de gang maakte naar de kerk om wijwater uit een grote teil te putten. Met wijwater gevulde limonadeflessen achterop mijn fiets maakte ik mijn ronde langs de parochianen. Zo hadden zij voldoende wijwater in huis voor gebruik bij diverse rituelen. Met deze bezorging verdiende ik een aflaat.

In zijn *Tafelgesprekken* spreekt Luther ook over goede werken. Hij stelt iets verrassend eenvoudigs: een goed werk is iets waarmee een ander gebaat is. De maatstaf van het goede werk ligt niet bij mijzelf, maar bij de naaste.

Luther spreekt hier niet over goede werken waarmee iets te verdienen valt bij God. Integendeel. Onze gerechtigheid ligt in Christus. Wie dat mag weten, hoeft niet te werken voor zijn zaligheid, maar gaat werken uit dankbaarheid. Dat zijn werken die gericht zijn op de ander. De Heidelberger verwoordt het treffend: wij doen goede werken “opdat wij, in al ons leven, Gode voor Zijn weldaden dankbaarheid bewijzen”.[12]

Zo vergeet de gelovige de naaste niet. Jakobus is daar helder over: geloof zonder werken, zonder de zorg voor wie honger heeft of naakt is, is dood. Niet omdat die werken ons zalig maken, maar omdat het ware geloof vrucht draagt. Om het in Luthers woorden te zeggen: die vrucht doet anderen goed. En dat is de zuivere godsdienst.

Luther houdt ons vandaag een spiegel voor. Is de liefde van God in ons leven werkzaam? Dan kan het niet anders, dan dat wij uit dankbaarheid voor die vrije, onverdiende genade, omzien naar de ander. En dat tot eer van Hem Die ons eerst heeft liefgehad.

[12] Heidelbergse Catechismus, zondag 32.

Hoe de leugen groeit

“Een leugen is als een sneeuwbal: hoe langer men hem wentelt, des te groter wordt hij.”

Maarten Luther, *Tafelgesprekken*.

Het is eerst niet meer dan een handvol sneeuw, maar met elke meter die het kind de sneeuwbal vooruit rolt, hecht zich meer sneeuw aan de bal, tot hij nauwelijks nog te tillen is.

Zo gaat het, volgens Luther, ook met de leugen. Een leugen begint vaak klein. Een kleine verdraaiing, een half woord, of een verzwegen waarheid. Maar wie eenmaal begint, ontkomt er niet meer aan: de ene leugen roept de volgende op, om de eerste overeind te houden. Wat klein begon, wordt een last die niet meer te dragen valt.

In de Bijbel wordt God Zelf “de God der waarheid”[13] genoemd. Van de duivel wordt gezegd dat hij “een leugenaar is, en de vader der leugen”.[14] Wie liegt, spreekt dus niet zomaar een onschuldig woord uit. De leugenaar leent zijn mond aan de vader der leugen. De Heidelberger wijst ons er in Zondag 43 op dat God alle leugen en bedrog haat zelfs “als des duivels eigen werken.”

De uitspraak van Luther laat een beeld van groei zien. Het blijft niet bij één zonde. Denk maar aan koning David: een blik, een begeerte, overspel, leugen, en ten slotte een verschrikkelijke moord. Elke stap vloeide voort uit een andere zonde, totdat zijn daden een omvang hadden aangenomen die hij niet langer kon overzien. Zo gaat het ook met de leugen: wie haar niet dadelijk belijdt, ziet haar groeien tot een last die het geweten verstikt.

Stop daarom met het voortrollen door de sneeuwbal los te laten. Dat is het belijden van de zonde, ook al doet het pijn, ook al betekent het gezichtsverlies. “Die zijn overtredingen bedekt, zal niet voorspoedig zijn; maar die ze bekent en laat, zal barmhartigheid verkrijgen”[15]. Alleen in het licht van Christus, Die de Waarheid Zelf is, smelt de sneeuwbal van de leugen weg, en vindt de zondaar vergeving en vrede.

[13] Jesaja 65:16.
[14] Johannes 8:44.
[15] Spreuken 28:13.

Meer informatie

In Europa leven miljoenen mensen in geestelijke duisternis, zonder God en Zijn Woord. Stichting IRS ondersteunt kleine protestantse gemeenten en evangelisatieacties in (voormalig) rooms-katholieke gebieden. Ook in gebieden waar voorheen het rooms-katholicisme sterk vertegenwoordigd was, zet de ontkerkelijking steeds meer door. Stichting In de Rechte Straat (IRS) bestaat sinds 1960 en weet zich geroepen om in deze gebieden de rijkdom van het Evangelie te delen. IRS staat voluit in de lijn van de Reformatie en verlangt ernaar de bevrijdende boodschap te delen van redding door het geloof in Jezus Christus als enige Middelaar en Zaligmaker.

Stichting IRS ondersteunt kleine protestantse gemeenten en missionaire initiatieven in Zuid-Nederland, België, Oostenrijk, Spanje, Polen en Italië. IRS ondersteunt gemeenten die veelal weinig middelen hebben om hun eigen bestaan te bekostigen, om hen zo in staat te stellen de rijkdom van het Evangelie te delen in hun eigen omgeving.

Daarnaast verzorgt Stichting IRS toerustingscursussen voor het evangelisatiewerk onder veelal seculariserende rooms-katholieken.

Platform Hervormingsdag

Hervormingsdag.nl is een initiatief van Stichting IRS om de Reformatie meer onder de aandacht te brengen in Nederland.

Stichting IRS heeft op de website van Hervormingsdag het volgende te bieden:

- Gastsprekers (verschillende predikanten en deskundigen)
- Gratis drukwerk (programmaboekjes in vaste A5-opmaak)
- Promotiemateriaal (Lutherkaartjes, flyers)
- Promotie van uw Hervormingsavond (gratis aanmelden!)
- Catecheseles
- Overzichtspagina met Hervormingsherdenkingen in uw buurt

Ga naar hervormingsdag.nl, ook voor de voorwaarden.